

Protokół

drugiego posiedzenia 1. sesji 2. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 21. Lutego 1867.

Obecni: Marszałek Leon książę Sapieha.

Sekretarze: Ludwik Wodzicki, ks. Tomasz Borewicz, Dr. Emil Pfeiffer, Stanisław Tarnowski.

Komisarz rządowy: Radca Namiestnictwa Bartmański.

Posłów obecnych z początkiem posiedzenia 115; w ciągu posiedzenia 126.

Początek posiedzenia o godzinie 11 $\frac{1}{2}$.

Protokół pierwszego posiedzenia odczytany przez sekretarza Ludwika Wodzickiego i przyjęty bez zarzutu.

Sekretarz Wodzicki odczytuje spis petycyj wniesionych do Sejmu od liczby 1. do 7. włącznie; — następnie odczytuje pismo posła Daniły Kiernicznego, w którym tenże usprawiedliwia nieobecność swoją na Sejmie chorobą żony i dzieci, i prosi o urlop ośmiodniowy. Urlop przez Marszałka udzielony.

Sekretarz Wodzicki zawiadamia Izbę, że komisya do sprawdzenia wyborów ukonstytuowała się i wybrała na przewodniczącego posła Kraińskiego, na sekretarza posła Dr. Pfeiffra.

Poseł Hubicki wnosi, ażeby petycye odnoszące się do wyborów, a mianowicie petycye pod liczbą 5., 6., i 7. odesłane zostały wprost do komisji sprawdzającej wybory. Wniosek przyjęty.

Odczytano wniosek naglący złożony do laski marszałkowskiej przez posła hr. Russockiego i opatrzonej dostateczną liczbą podpisów, następującej osnowy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„§fy 15. i 28. ordynacyi wyborczej dla gmin w Królestwie Galicyi i Łodomeryi z wielkiem księstwem Krakowskiem z dnia 12. Sierpnia 1866. r. zmienia się dla gminy miasta Brodów w sposób następujący:

§. 15.

Każde koło wyborcze bez względu na liczbę wyborców w nim głosujących wybiera, jeżeli są dwa koła, połowę, jeżeli zaś są trzy koła, trzecią część oznaczonej w §. 14. ustawy gmiunnej liczby radnych i zastępców.

Przynajmniej połowa radnych i zastępców przez każde koło wybranych powinna być wyznania chrześcijańskiego.

§. 28.

Jeżeli liczba wybranych w którym kole wyborczem radnych lub ich zastępców, nie będących wyznania chrześcijańskiego, przenosi połowę liczby wszystkich na to koło przypadających radnych lub ich zastępców, natenczas ustąpią z pomiędzy wybranych niebędących wyznania chrześcijańskiego ci, którzy najmniej głosów otrzymali, a natomiast wstąpią ci z pomiędzy chrześcijan, którzy po wybranych chrześcijanach największą ilość głosów otrzymali.“

Następnie odczytano wniosek naglący złożony do laski przez posła Dr. Hönigsmanna, zaopatrzony w dostateczną liczbę podpisów:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Miasto Brody otrzyma osobny statut gminny, ustawa tedy gminna i ordynacya wyborcza z dnia 12. Sierpnia 1866. r. w mieście tem nie obowiązują.“

W razie gdyby wniosek ten nie uzyskał potrzebnej większości, wnoszę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Postanowienia drugiego ustępu §. 15. i ostatniego ustępu §. 35. ordynacyi wyborczej z d. 12. Sierpnia 1866. r. w Brodach nie mają zastosowania.“ A gdyby ten ostatni wniosek się nie utrzymał wnoszę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dodatek do §. 15. ordynacyi wyborczej następujący:

„Co do Brodów aż do nadania miastu temu osobnego statutu pozostaje dotychczasowy porządek, wedle którego Rada miejska składa się w jednej połowie z członków chrześcijańskich, a w drugiej połowie z członków starozakonnych.“

Co do formalnego traktowania obu tych wniosków, żądał poseł hr. Russocki, ażeby odesłane zostały do osobnej komisji złożonej z członków dawnego Wydziału krajowego.

Poseł hr. Badeni, ażeby zostały zatrzymane a następnie odesłane do nowego wybrać się mającego Wydziału.

Wreszcie poseł Hönigsman, ażeby odesłane były do osobnej umyślnie na ten cel wybranej komisji z pięciu członków złożonej. Przy głosowaniu poseł Badeni cofa swój wniosek; Izba przyjmuje wniosek posła Russockiego, ażeby do zreferowania rzeczonych wniosków ustanowić komisję z członków byłego Wydziału.

Sekretarz ks. Barewicz odczytuje interpelację wystosowaną do Komisarza rządowego, podpisaną przez posła Koroluka i 18 posłów, następującej treści:

1. „Z jakiej przyczyny rozpoczęty wybór na posła do Sejmu krajowego z powiatów Skalat, Grzymałów przerwano i dotąd go nieukończono?”

2. Czy i jakie kroki poczynił Rząd, ażeby winnych tej przerwy pociągnąć do odpowiedzialności?”

Komisarz rządowy zapowiada odpowiedź na jedno z najbliższych posiedzeń, skoro zasiągnie potrzebnych wiadomości.

Sekretarz Wodzicki odczytuje interpelację wystosowaną do Komisarza rządowego, a podpisaną przez posła Wężyka i 37 posłów, następującej treści:

„Z jakiego powodu, wbrew amnestyi cesarskiej, nie dawano amnestyonowanym kart legitymacyjnych przy ostatnich wyborach, mimo że używanie praw obywatelskich zostało im przywrócone, tak że uprawnieni do wyborów musieli zgłaszać się pojedynczo do c. k. Namiestnictwa o pomienione karty legitymacyjne, przez co wielu z nich nie wykonywało wcale prawa wybierania posła?”

Komisarz rządowy odpowiada: że wypuszczenie amnestyonowanych z list wyborczych było przypadkiem.

Sekretarz Wodzicki odczytuje nadesłane przez ces. król. Namiestnictwo sprostowanie pomyłki drukarskiej, zaszłej w przedłożonym Izbie na ostatnim posiedzeniu Reskrypcie ministeryalnym, a mianowicie: że w przedostatnim ustępie tegoż reskryptu po słowach: „projekt ustawy o nowej organizacji“ opuszczono wyraz „obrony“, przezco cały ten ustęp nabrał innego znaczenia.

Poseł Zyblikiewicz wnosi, ażeby przedłożony Izbie Reskrypt ministeryalny z d. 4. Lutego odesłanym był do osobnej komisji złożonej z 9ciu członków, która miałaby być wybraną na najbliższem posiedzeniu. Wniosek ten dostatecznie poparty i poddany pod głosowanie, zostaje przez Izbę przyjętym.

Z porządku dziennego przystępuje Izba do sprawdzenia wyborów. Poseł Smarzewski wnosi w imieniu komisji, ażeby wybór posła Marcina Dziewońskiego, z gmin wiejskich okręgu wyborczego Wieliczka, Podgórze, Dobczyce, uznanym został za ważny. Ksiądz Pawlikow składa wniosek dostatecznie poparty, ażeby „sprawa trutynowania wyborów była traktowaną według §. 43. obowiązującego Regulaminu tymczasowego.“ Wniosek ten upada. Izba na wniosek komisji uznaje wybór posła Dziewońskiego za ważny.

Sprawozdawca Smarzewski wnosi dalej w imieniu komisji, ażeby Izba uznała ważność następujących wyborów: Posła Karola Rogawskiego, z okręgu wyborczego gmin wiejskich Jasło, Brzostek,

Fryszak; posła Michała Cichorza z okręgu wyborczego Limanowa, Skrzydlna; posła Adama Potockiego z okręgu wyborczego Chrzanów, Jaworzno, Krzeszowice; posła Ludwika Szumańczowskiego z okręgu wyborczego gmin wiejskich Kraków, Mogiła, Liszki, Skawina; posła Jana Wiśniowskiego z okręgu wyborczego Rzeszów, Głogów, i posła Mikołaja Ławrynowicza z okręgu wyborczego Delatyn, Nadwórna. Izba uznaje ważność powyższych wyborów.

Co do wyboru posła Baltazara Nalepy z okręgu wyborczego gmin wiejskich Brzesko, Radłów, Wojnicz, wnosi referent imieniem komisji na unieważnienie tego wyboru, a to z powodu, wybrany jako pomieszczony w klasie najniżej upodatkowanych, nie był prawyborcą. Poseł Wolny objaśnia, że Nalepa jedynie przez pomyłkę, a mianowicie przez nieobliczenie podatku gruntowego wypuszczonym był z listy prawyborców, i wnosi, ażeby Izba wstrzymała się z orzeczeniem, dopóki się Nalepa z prawa wybierania nie wylegitymuje. Izba przyjmuje wniosek posła Wolnego; prawomocność wyboru zostaje w zawieszeniu.

Poseł Zbyszewski imieniem komisji wnosi jako sprawozdawca: Wysoka Izba uzna za ważny wybór posła Józefa Wolnego z okręgu wyborczego gmin wiejskich Ślemień, Milówka. Wniosek jednomyślnie przyjęty. W ten sam sposób Izba uznaje ważność wyboru posła Sebastjana Dziubatego z okręgu wyborczego gmin wiejskich Tarnopol, Mikulińce; posła Pawła księcia Sanguszki z okręgu wyborczego gmin wiejskich Tarnow, Tuchow; posła Andrzeja Szulaka z okręgu wyborczego gmin wiejskich Łąka, Medenice; posła Alfreda hr. Potockiego z okręgu wyborczego gmin wiejskich Brzeżany, Przemyślany; posła Dr. Józefa Zdunia z okręgu wyborczego gmin wiejskich Myślenice, Maków, Jordanów.

Sprawozdawca poseł Ziemiałkowski wnosi imieniem komisji: Izba uzna za ważny wybór księcia Leona Sapiehy, pana Maurycego Kraińskiego i pana Seweryna Smarzewskiego z okręgu wyborczego większej własności obwodu Przemyskiego. Ponieważ Izba na pierwszym posiedzeniu uznała przez akklamację wybór księcia Leona Sapiehy za ważny, przeto teraz uznaje tylko wybór posła Kraińskiego i Smarzewskiego.

Dalej wnosi poseł Ziemiałkowski imieniem komisji, ażeby uznane były za ważne wybory:

Posła Kornela Krzeczunowicza z okręgu wyborczego większej własności obwodu Lwowskiego, Włodzimierza Niezabitowskiego, Piotra Grossa i Alexandra hr. Borkowskiego z okręgu wyborczego większych własności obwodu Samborskiego; księcia Władysława Sanguszki, Stanisława Starowiejskiego i Edwarda Dzwonkowskiego z okręgu wyborczego większych własności obwodu Tarnowskiego; Henryka Wodzickiego, Cezara Hallera, Franciszka Paszkowskiego, Leona Chrzanowskiego, Leonarda Wężyka i Juwenala Boczkowskiego z okręgu wyborczego większych własności obwodu Krakowskiego; Ludwika Skrzyńskiego, Zygmunta Kozłowskiego i Edwarda Gniewosza z okręgu wyborczego większych własności obwodu Sanockiego; Faustyna Żuka-Skarszewskiego i Franciszka Trzecieckiego z okręgu wyborczego większych własności obwodu Sądeckiego; Kajetana Agopsowicza i Antoniego Golejewskiego z okręgu wyborczego większych własności obwodu Kołomyjskiego; Ludwika Wodzickiego i Stanisława Tarnowskiego z okręgu wyborczego większych własności obwodu Rzeszowskiego; Jana Czajkowskiego, Jana Gnoińskiego i Józefa Pajęczkowskiego z okręgu wyborczego większych własności obwodu Złotkiewskiego; księdza Tomasza Barewicza i Józefa Jabłonowskiego z okręgu wyborczego większych własności obwodu Stanisławowskiego; Kazimierza Grocholskiego, Włodzimierza Łosia i księcia Konstantego Czartoryskiego z okręgu wyborczego większych własności obwodu Tarnopolskiego; Oktawiana Pietruskiego i Władysława Badeniego z okręgu wyborczego większych własności obwodu Strzyjskiego. Wszystkie te wybory Izba uznaje za ważne. W obwodzie Brzeżańskim wybranymi zostali hr. Włodzimierz Russocki, p. Alojzy Bocheński i hr. Alexander Borkowski. Gdy atoli ten ostatni przyjął wybór w okręgu wyborczym Samborskim, przeto referent w imieniu komisji wnosi tylko o uznanie wyboru posłów Bocheńskiego i Russockiego. Wybory te uznaje Izba za ważne. W okręgu wyborczym w Złoczowskim wybranymi zostali z większej własności Włodzimierz Dzieduszycki, Karol Hubicki i Kazimierz hr. Wodzicki, gdy atoli ten ostatni mandatu nie przyjął, przeto sprawozdawca wnosi tylko imieniem komisji o uznanie wyboru posła Hubickiego i Dzieduszyckiego. Izba uznaje wybory te za ważne.

Przy wyborze księdza Jana Naumowicza z okręgu wyborczego gmin wiejskich Złoczów, Gliniany, z powodu, iż wybór ten opierał się na jednym tylko głosie nad absolutną większość, na ośm zaś nieuprawnionych głosów siedm padło na księdza Naumowicza, w skutek czego tenże żadnej prawnej

większości za sobą nie miał; z powodu dalej innych rażących nielegalności w wyborze, komisya wnosi: „Izba uzna wybór księdza Naumowicza za nieważny.“ Wniosek bez dyskusyi przyjęto.

Posel Czajkowski jako sprawozdawca wnosi: Izba uzna ważność wyborów: posła Michała Działo-
zyskiego z okręgu wyborczego gmin wiejskich Buczacz, Manasterzyska; posła Konstantego Łepkaluka
z okręgu wyborczego gmin wiejskich Kosów, Kutry; posła Jana Bazylewicza z okręgu wyborczego gmin
wiejskich Jaworów, Krakowiec, i posła Józefa Tyszkowskiego z okręgu wyborczego gmin wiejskich
Dobromil, Ustrzyki, Bircza. Wniosek bez dyskusyi przyjęty.

Posel Badeni jako sprawozdawca wnosi imieniem komisyi: Izba uzna za ważny wybór Dra. Mau-
rycego Kabata z okręgu wyborczego miasta Stryja; Dra. Maxymiliana Landesbergera z okręgu wybor-
czego miasta Kołomyi; księcia Jerzego Czartoryskiego z okręgu wyborczego miasta Jarosławia;
Michała Popiela z okręgu wyborczego miasta Sambora; Dra. Józefa Majera, Dra. Mikołaja Zyblikiewicza,
Dra. Szymona Samelzona z okręgu wyborczego miasta Krakowa; wreszcie księdza Tomasza Polańskiego
z okręgu wyborczego miasta Przemyśla. Izba uznaje ważność powyższych wyborów.

Posel Samelson wnosi imieniem komisyi: Wysoka Izba uzna za ważne następujące wybory: Dra.
Wiktora Zbyszewskiego z okręgu wyborczego miasta Rzeszowa; p. Zygmunta Sawczyńskiego z okręgn
wyborczego miasta Tarnopola, Andrzeja Seidlera z okręgu wyborczego miasta Biały; Dra. Ignacego
Kamińskiego z okręgu wyborczego miasta Stanisławowa; Jana Zycha z okręgu wyborczego miasta
Drohobyczy; Dra. Oswalda Hönigsmanna z okręgu wyborczego miasta Brodów; Józefa Breuera z Izby
handlowo - przemysłowej Lwowskiej; wreszcie Franciszka Smolki, J. Excell. hr. Agenora Gołuchow-
skiego, Dra. Floryana Ziemiałkowskiego i Marka Dubsa z okręgu wyborczego miasta Lwowa. Izba
przyjmuje wniosek bez dyskusyi.

Koniec posiedzenia o godzinie 1szej minucie 50., następne posiedzenie nazajutrz dnia 22. Lutego
o godzinie 11. zrana.

Na porządku dziennym:

Wybór Rewidentów; wybór komisyi z 9ciu członków do zreferowania Reskryptu ministeryalnego
z dnia 4. Lutego; dalszy ciąg sprawozdania komisyi do sprawdzenia wyborów. Sprawozdanie komisyi
złożonej z członków dawnego wydziału w przedmiocie zmian statutu dla miasta Brodów.

Leon Sapieha w. r.

L. Wodziaki w. r.

Pfeiffer w. r.

S p i s

petycyj wniesionych do Sejmu od otwarcia sesyi do 21. Lutego 1867.

1. Gmina Smengorzów, przez posła ks. Morgensterna, o znizenie podatku pośmiertnego.
 2. Gmina Odporyszów, przez posła ks. Morgensterna, o przyłączenie jej do powiatu Dąbrowa.
 3. Gmina Zabno, przez posła ks. Morgensterna, o przyłączenie jej do powiatu Dąbrowa.
 4. Pogorzelnicy przysiółka Chochołów, należącego do gminy Hulcza, przez posła Polanowskiego, o zapomogę 800 złr. w drodze pożyczki.
 5. Wyborcy z gmin: Żywaczów, Harasymów, Zabokruki i z innych, przez posła ks. Pawlikowa, z protestem przeciw wyborowi Ludomira Cieńskiego na posła do Sejmu krajowego z okręgu wyborczego gmin wiejskich, w powiecie Obertyn i Horodenka.
 6. Wyborcy z gmin: Horodenka, Strzelce, Chlebiczyn, Siekierzyn i z innych przyległych, przez posła ks. Pawlikowa, z podobnym protestem.
 7. Większość komisji wyborczej i większość samych wyborców w okręgu gmin wiejskich w powiatach Skalał i Grzymałów, przedkładają motywa i wyjaśnienia do tego kontraprotestu, który złożyli przy akcie wyborczym przeciw protestowi mniejszości i postępywania komisji wyborczej.
-

